EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 4.11.2021
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne i Det Blandede EØS-Udvalg til en ændring af protokol 32 til EØS-aftalen om finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82

(EØS-relevant tekst)

BEGRUNDELSE

1. FORSLAGETS GENSTAND

Dette forslag vedrører en afgørelse om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Unionens vegne i Det Blandede EØS-Udvalg i forbindelse med den planlagte vedtagelse af en ændring af protokol 32 til aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ("EØS-aftalen") om finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82 i EØS-aftalen. Den ændrer de bestemmelser, der gælder for EØS-EFTA-staternes (Norge, Island og Liechtenstein) deltagelse i Unionens programmer, med henblik på at tage højde for specificiteterne ved den flerårige finansielle ramme for årene 2021-2027 for så vidt angår de konsekvenser Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union har for EØS-EFTA-staternes finansielle bidrag til EU-budgettet.

2. BAGGRUND FOR FORSLAGET

2.1. EØS-aftalen

EØS-aftalen har til formål at fremme vedvarende og afbalanceret styrkelse af de handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem Den Europæiske Union, Island, Liechtenstein og Norge på lige konkurrencevilkår og under overholdelse af samme regler med henblik på at oprette et ensartet europæisk økonomisk samarbejdsområde, i det følgende benævnt "EØS". EØS-aftalen sikrer lige rettigheder og forpligtelser på det indre marked for borgere og økonomiske aktører i EØS. Den indebærer, at EU-lovgivningen om de fire friheder – fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital – er gældende i samtlige 30 EØS-lande. Derudover dækker EØS-aftalen samarbejdet på andre vigtige områder såsom forskning og udvikling, uddannelse, socialpolitik, miljø, forbrugerbeskyttelse, turisme og kultur, samlet benævnt "ledsagepolitikker og horisontale politikker".

I EØS-aftalens artikel 82 fastsættes der bestemmelser for EØS-EFTA-staternes finansielle bidrag i forbindelse med deres deltagelse i Unionens programmer. I protokol 32 til EØS-aftalen fastsættes der yderligere finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82.

2.2. Det Blandede EØS-Udvalg

Det Blandede EØS-Udvalg er oprettet i henhold til EØS-aftalens artikel 92. Det Blandede EØS-Udvalg består af repræsentanter for de kontraherende parter og kan træffe afgørelser efter fælles overenskomst mellem EU på den ene side og EØS-EFTA-staterne, som taler med én stemme, på den anden side.

Det Blandede EØS-Udvalg er ansvarlig for at sikre, at aftalen gennemføres og fungerer effektivt. Med henblik herpå udveksler det synspunkter og oplysninger og træffer afgørelser i de tilfælde, der er fastsat i EØS-aftalen, og som vedrører protokollerne hertil. I forbindelse hermed kan protokol 32 i henhold til aftalens artikel 98 ændres ved en afgørelse truffet af Det Blandede EØS-Udvalg i overensstemmelse med EØS-aftalens artikel 93, stk. 2, og artikel 99, 100, 102 og 103.

For at garantere retssikkerheden og ensartetheden i EØS bør Det Blandede EØS-Udvalg træffe en afgørelse om ændring af bilagene og protokollerne, således at der tages hensyn til udviklingen i EU-lovgivningen. Disse ændringer bør anvendes samtidig med ændringerne i EU-lovgivningen og under behørig hensyntagen til de kontraherende parters interne procedurer.

2.3. Den retsakt, der skal vedtages af Det Blandede EØS-Udvalg

Det Blandede EØS-Udvalg skal vedtage ændringer af protokol 32 til EØS-aftalen ("den påtænkte retsakt").

Formålet med den påtænkte retsakt er at fastsætte nærmere betingelser for EØS-EFTA-staternes deltagelse i Unionens programmer med henblik på at indarbejde de nødvendige ændringer, der skyldes vedtagelsen af den nye flerårige finansielle ramme og de budgetmæssige konsekvenser af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen.

Formålet med den påtænkte retsakt er at indarbejde fem stykker i protokol 32 til EØS-aftalen.

Artikel 1 suppleres med henblik på at indarbejde følgende bestemmelser:

- en bestemmelse om EØS-EFTA-staternes finansielle bidrag til bevillinger opført på EU-budgettet til betalinger via afsluttende budgetposter som følge af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen. Afsluttende budgetposter vedrører udelukkende betaling af forpligtelser indgået i henhold til den flerårige finansielle ramme for årene 2014-2020, som Det Forenede Kongerige fortsat betaler sin andel af, indtil alle forpligtelser er betalt. I EØS-aftalen skelnes der ikke mellem afsluttende budgetposter og nye EU-programposter, hvilket vil betyde, at EØS-EFTA-staternes finansielle bidrag til EU-budgettet er højere end nødvendigt. Der bør mindes om, at der i forbindelse med tidligere udvidelser er anvendt en omvendt mekanisme, der førte til, at EØS-EFTA-staternes finansielle bidrag til EU-budgettet var lavere end nødvendigt. Fra og med ændringen af protokol 32 vil nævnte mekanisme ikke længere blive anvendt i forbindelse med udvidelser, hvilket vil føre til en højere proportionalitetsfaktor for afsluttende budgetposter
- en bestemmelse om indarbejdning af kreditter inden for rammerne af Next Generation EU ("NGEU") i beregningen af EØS-EFTA-staternes bidrag til finansieringen af Horisont Europa-programmet og EU-civilbeskyttelsesmekanismen med henblik på at afspejle disse programmers øgede budget
- to supplerende bestemmelser, der præciserer, hvordan EØS-EFTA-staternes bidrag beregnes i tilfælde af en udvidelse af EU eller en medlemsstats udtræden af Unionen.

En ny artikel 8 tilføjes med henblik på de finansielle bestemmelser for EØS-EFTA-staternes bidrag for så vidt angår budgetgarantier. Specificiteterne for budgetgarantier tillader ikke, at EØS-EFTA-staternes bidrag inkluderes i den standardprocedure, der anvendes på alle andre EU-programmer. Sådanne bidrag til budgetgarantier fastsættes i stedet i specifikke bidragsaftaler.

Den påtænkte retsakt får bindende virkning for parterne i henhold til aftalens artikel 104, hvori følgende fastsættes: "*Afgørelser, der træffes af Det Blandede EØS-Udvalg i de i denne aftale fastsatte tilfælde, er, medmindre andet er bestemt deri, bindende for de kontraherende parter på tidspunktet for deres ikrafttræden, og de kontraherende parter skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre deres gennemførelse og anvendelse*." Derudover fastsættes følgende i aftalens artikel 119: "*Bilagene og de deri omhandlede retsakter som tilpasset med henblik på denne aftale, såvel som protokollerne udgør en integrerende del af denne aftale*."

Og endelig fastsættes det i aftalens artikel 103: "*Hvis der efter udløbet af en periode på seks måneder efter Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse ikke er givet en sådan meddelelse, anvendes Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse midlertidigt, indtil de forfatningsmæssige krav er opfyldt, medmindre en kontraherende part meddeler, at en sådan midlertidig anvendelse ikke kan finde sted. I sidstnævnte tilfælde eller såfremt en kontraherende part*

meddeler, at en af Det Blandede EØS-Udvalg truffen afgørelse ikke ratificeres, får den i artikel 102, stk. 5, omhandlede suspension virkning en måned efter en sådan meddelelse, men under ingen omstændigheder tidligere end det tidspunkt, på hvilket den tilsvarende EF-retsakt gennemføres i Fællesskabet."

3. DEN HOLDNING, DER SKAL INDTAGES PÅ UNIONENS VEGNE

Kommissionen forelægger udkastet til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse til vedtagelse i Rådet som Unionens holdning. Kommissionen håber snarest muligt at kunne forelægge forslaget i Det Blandede EØS-Udvalg.

Indholdet og arten af det udkast til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse, der er knyttet som bilag, går videre end det, der kan betragtes som blot en teknisk tilpasning som omhandlet i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94. Unionens holdning skal derfor fastlægges af Rådet.

4. RETSGRUNDLAG

4.1. Proceduremæssigt retsgrundlag

4.1.1. Principper

I henhold til artikel 218, stk. 9, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) vedtager Rådet afgørelser om "*fastlæggelse af, hvilke holdninger der skal indtages på Unionens vegne i et organ nedsat ved en aftale, når dette organ skal vedtage retsakter, der har retsvirkninger, bortset fra retsakter, der supplerer eller ændrer den institutionelle ramme for aftalen*".

Begrebet "*retsakter, der har retsvirkninger*" omfatter retsakter, der har retsvirkninger i medfør af de folkeretlige regler, der gælder for det pågældende organ. Det omfatter også instrumenter, der ikke har bindende virkning i henhold til folkeretten, men som "*vil kunne få afgørende indflydelse på indholdet af de regler, der vedtages af EU-lovgiver*"[1].

4.1.2. Princippernes anvendelse på det foreliggende tilfælde

Det Blandede EØS-Udvalg er et organ, der er nedsat ved en aftale, nemlig EØS-aftalen. Den retsakt, som Det Blandede EØS-Udvalg skal vedtage, er en retsakt, der har retsvirkninger. Den påtænkte retsakt får bindende virkning i henhold til folkeretten, jf. artikel 103 og 104 i EØS-aftalen.

Den påtænkte retsakt supplerer eller ændrer ikke den institutionelle ramme for aftalen. Det proceduremæssige retsgrundlag for den foreslåede afgørelse er derfor artikel 218, stk. 9, i TEUF sammenholdt med artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 om visse gennemførelsesbestemmelser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

4.2. Materielt retsgrundlag

4.2.1. Principper

Det materielle retsgrundlag for en afgørelse i henhold til artikel 218, stk. 9, i TEUF afhænger hovedsagelig af formålet med og indholdet af den påtænkte retsakt, hvortil der skal indtages en holdning på Unionens vegne. Hvis den påtænkte retsakt har et dobbelt formål eller består af to elementer, og det ene af disse formål eller elementer kan bestemmes som det primære, mens det andet kun er sekundært, skal den afgørelse, der vedtages i henhold til artikel 218,

[1] Domstolens dom af 7. oktober 2014, Tyskland mod Rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, præmis 61-64.

stk. 9, i TEUF, have et enkelt materielt retsgrundlag, nemlig det, der kræves af det primære eller fremherskende formål eller element.

Hvis den påtænkte retsakt samtidigt har flere formål eller elementer, der er uadskilleligt forbundne, uden at det ene er sekundært i forhold til det andet, skal det materielle retsgrundlag for en afgørelse, der vedtages i henhold til artikel 218, stk. 9, i TEUF, undtagelsesvis omfatte de dertil svarende forskellige retsgrundlag.

4.2.2. Princippernes anvendelse på det foreliggende tilfælde

Den påtænkte retsakt har en række formål og består af en række elementer inden for finansielle regler og finansiel bistand. Disse komponenter af den påtænkte retsakt er uadskilleligt forbundne, uden at den ene er sekundær i forhold til den anden.

Det materielle retsgrundlag for den foreslåede afgørelse omfatter derfor følgende bestemmelser: traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 122 og artikel 322, stk. 1.

4.3. Konklusion

Retsgrundlaget for den foreslåede afgørelse bør være artikel 122 og artikel 322, stk. 1, i TEUF sammenholdt med artikel 218, stk. 9, i TEUF og artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 om visse gennemførelsesbestemmelser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

5. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Den påtænkte retsakt ændrer beregningen af det beløb i formålsbestemte indtægter fra EØS-EFTA-staterne, der tilføjes til EU-bevillingerne, idet a) den EØS-EFTA-proportionalitetsfaktor, der anvendes på beløb opført på de afsluttende budgetposter, nedsættes — uden at dette fører til mangel på bevillinger — og b) NGEU-kreditterne inkluderes i beregningen af EØS-EFTA-staternes bidrag, hvilket forhøjer EØS-EFTA-staternes bidrag til programmer, som EØS-EFTA-staterne deltager i, og som modtager NGEU-kreditter, dvs. Horisont Europa-programmet og EU-civilbeskyttelsesmekanismen.

6. OFFENTLIGGØRELSE AF DEN PÅTÆNKTE RETSAKT

Da den retsakt, der skal vedtages af Det Blandede EØS-Udvalg ændrer protokol 32 til EØS-aftalen (om finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82), bør den offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* efter vedtagelsen.

2021/0351 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne i Det Blandede EØS-Udvalg til en ændring af protokol 32 til EØS-aftalen om finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82

(EØS-relevant tekst)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 122 og artikel 322, stk. 1, sammenholdt med artikel 218, stk. 9,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 af 28. november 1994 om visse gennemførelsesbestemmelser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde[2], særlig artikel 1, stk. 3,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ("EØS-aftalen") trådte i kraft den 1. januar 1994.

(2) Den Europæiske Unions lovgivning er blevet ændret, navnlig med vedtagelsen af Rådets forordning (EU) 2020/2094 af 14. december 2020 om oprettelse af et EU-genopretningsinstrument til støtte for genopretningen efter covid-19-krisen og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

(3) I medfør af EØS-aftalens artikel 98 kan Det Blandede EØS-Udvalg, der er nedsat ved EØS-aftalens artikel 92, vedtage afgørelser om ændring af protokol 32 til EØS-aftalen om finansielle bestemmelser for gennemførelsen af artikel 82 i overensstemmelse med aftalens artikel 93, stk. 2, og artikel 99, 100, 102 og 103.

(4) Bestemmelserne i protokol 32 til EØS-aftalen bør derfor ændres.

(5) Den holdning, der skal indtages på Unionens vegne i Det Blandede EØS-Udvalg, bør baseres på det udkast til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse, der er gengivet i bilaget til denne afgørelse —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den holdning, der skal indtages på Unionens vegne i Det Blandede EØS-Udvalg i forbindelse med den foreslåede ændring af protokol 32 til EØS-aftalen om finansielle bestemmelser for

[2] EFT L 305 af 30.11.1994, s. 6.

gennemførelsen af artikel 82, baseres på det udkast til retsakt vedtaget af Det Blandede EØS-Udvalg, der er knyttet til nærværende afgørelse.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen. Den anvendes fra den 1. januar 2021.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

På Rådets vegne
Formand